

Sygn. akt V KK 125/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 kwietnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Eugeniusz Wildowicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Dariusz Kala

SSN Andrzej Tomczyk

Protokolant Agnieszka Murzynowska

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w sprawie **K. U.**

ukaranego z art. 209 § 1a k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 15 kwietnia 2021 r.,

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść

od wyroku Sądu Rejonowego w Ż.

z dnia 29 czerwca 2020 r., sygn. akt II K (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Rejonowemu w Ż. do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

K. U. został skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 29 czerwca 2020 r., sygn. akt II K (...), za to, że w okresie od 1 grudnia 2017 r. do marca 2020 r. w Ż., będąc sądownie zobowiązanym do łożenia na utrzymanie dwojga swych małoletnich dzieci w łącznej kwocie 600 zł miesięcznie, uparczywie uchylał się od wykonywania obowiązku alimentacyjnego, skutkiem czego łączna wysokość powstałych zaległości wyniosła równowartość co najmniej 3 świadczeń

okresowych, co naraziło małoletnich na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych. Sąd zakwalifikował ten czyn z art. 209 § 1a k.k. i wymierzył oskarżonemu karę 5 miesięcy pozbawienia wolności, warunkowo zawieszając jej wykonanie na okres 2 lat tytułem próby oraz zobowiązując oskarżonego do systematycznego łożenia na utrzymanie uprawnionych do alimentacji.

Wyrok ten nie został zaskarżony przez żadną ze stron, wobec czego uprawomocnił się z dniem 6 lipca 2020 r.

Dnia 23 marca 2021 r. Prokurator Generalny wniósł kasację od powyższego orzeczenia, zaskarżając je w całości na niekorzyść K. U. i stawiając zarzut rażącego i mającego istotny wpływ na treść wyroku naruszenia przepisów prawa karnego procesowego, to jest art. 343 § 7 k.p.k. w zw. z art. 335 § 1 k.p.k., polegającego na niezasadnym uwzględnieniu wadliwego wniosku prokuratora i wydaniu wyroku skazującego K. O. za czyn z art. 209 § 1a k.k. na karę 5 miesięcy pozbawienia wolności, wykonanie której warunkowo zawieszono na okres próby wynoszący 2 lata, w następstwie czego doszło do rażącej obrazy przepisu prawa karnego materialnego, a mianowicie art. 69 § 1 k.k., poprzez jego zastosowanie i wymierzenie oskarżonemu kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, pomimo braku spełnienia określonej w tym przepisie przesłanki, aby sprawca w czasie popełnienia przestępstwa podlegającego osądowi nie był skazany na karę pozbawienia wolności. Podnosząc powyższe, skarżący wniósł o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Ż. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna, dlatego podlega rozpoznaniu i uwzględnieniu na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Art. 69 § 1 k.k., w brzmieniu obowiązującym od 1 lipca 2015 r., wyklucza możliwość zastosowania warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności w stosunku do oskarżonego, który w czasie popełnienia czynu był skazany na karę pozbawienia wolności. Tę przesłankę recydywy kryminalnej ogólnej rozumie się szeroko, a więc przeszkodą do wymierzenia kary pozbawienia wolności w systemie probacyjnym jest każde skazanie na karę pozbawienia wolności (tak bezwzględne, jak z warunkowym zawieszeniem wykonania), jeśli nie

doszło jeszcze do wykonania kary lub upływu próby – w przypadku środka probacyjnego (por. *Małgorzata Budyn - Kulik [w:] Marek Mozgawa (red.), Kodeks karny. Komentarz aktualizowany LEX/el. 2021 do art. 69 kodeksu karnego, pkt. 2*). Istotne jest natomiast aby do skazania tego doszło przed popełnieniem czynu, co do którego sąd orzeka, lub w trakcie jego popełnienia (to ostatnie dotyczy przede wszystkim przestępstw trwałych i wieloczynowych).

Do kategorii przestępstw trwałych zalicza się przestępstwo z art. 209 § 1a k.k., które przypisano skazanemu w niniejszej sprawie (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 marca 2015 r., sygn. akt III KK 414/14). Przestępstwa trwałe to czyny polegające na utrzymywaniu stanu bezprawności, poprzez kontynuowanie bezprawnego działania. Zgodnie z poglądem Sądu Najwyższego, „za czas popełnienia przestępstw rozciągniętych w czasie, wieloczynowych, trwałych, a także o charakterze ciągłym, traktować należy ostatni moment działania sprawcy, w tym czas dokonania ostatniego z czynów składających się na realizację przestępstwa ciągłego” (zob. wyrok z dnia 15 kwietnia 2002 r., sygn. akt II KKN 387/01). W przypadku przestępstwa niealimentacji, przypisanego K.U., za moment popełnienia czynu należy zatem uznać marzec 2020 r.

W marcu 2020 r., podobnie jak w chwili wydania zaskarżonego wyroku, w obiegu prawnym znajdował się już, co wynika z Krajowego Rejestru Karnego (k.128), wyrok Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 18 czerwca 2019 r., sygn. akt II K (...), skazujący K. U. na karę 7 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania. Okoliczność ta stanowiła negatywną przesłankę warunkowego zawieszenia wykonania kary orzeczonej zaskarżonym wyrokiem, czego nie dostrzegł Sąd, skazując K. U. na karę 5 miesięcy pozbawienia wolności, warunkowo zawieszając jej wykonanie na okres 2 lat. Niedopatrzenie to w sposób oczywisty wywarło wpływ na treść orzeczenia – ponieważ doszło do orzeczenia kary, która w tym stanie faktycznym orzeczona zostać nie mogła.

Dla oceny działania Sądu nie ma przy tym znaczenia, że zaskarżony wyrok uwzględniał wniosek prokuratora, złożony w trybie art. 335 § 1 k.p.k. Zgodnie z treścią art. 343 k.p.k. sąd nie jest bowiem zobligowany do uwzględnienia wniosku o skazanie bez rozprawy, lecz do jego kontroli pod względem dopuszczalności. „Orzekający w trybie art. 343 k.p.k. sąd jest zobowiązany do zbadania wniosku

prokuratora pod względem formalnym, przeanalizowania przesłanek wymienionych w art. 335 § 2 k.p.k., jeśli wniosek został złożony na tej podstawie oraz skontrolowania zgodności propozycji zawartych we wniosku z przepisami obowiązującego prawa materialnego” (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 stycznia 2019 r., sygn. akt II KK 10/19). Obowiązkiem temu uchybił Sąd Rejonowy w Ż., nie dostrzegając braku możliwości orzeczenia kary pozbawienia wolności z zastosowaniem środka probacyjnego, zaproponowanej we wniosku prokuratora.

Z tych względów konieczne było uwzględnienie wniesionej kasacji i uchylenie wyroku Sądu Rejonowego w Ż. oraz przekazanie niniejszej sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi, celem wymierzenia dopuszczalnej prawem sankcji za przypisany K. U. czyn.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.